

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

БІЛОУС ОЛЕНА ЮРІЇВНА

УДК 338.24

**ДЕРЖАВНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ТРАНСФЕРУ НАУКОВИХ ЗНАНЬ ЯК
ЧИННИК ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ
ЕКОНОМІКИ**

Спеціальність 08.00.03 – економіка та управління
національним господарством

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук

Одеса – 2022

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано в Одеському національному економічному університеті Міністерства освіти і науки України.

Науковий керівник: доктор економічних наук, професор
Єрмакова Ольга Анатоліївна,
ДУ «Інститут ринку і економіко-
екологічних досліджень НАН України»,
завідувачка відділу економіко-екологічного
розвитку приморських регіонів;

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор,
академік Національної академії
наук України
Гриценко Андрій Андрійович,
ДУ «Інститут економіки
та прогнозування НАН України»,
заступник директора з наукової роботи;

доктор економічних наук, професор
Басюркіна Наталія Йосипівна,
Одеський національний технологічний
університет,
завідувачка кафедри управління бізнесом.

Захист відбудеться «10» березня 2023 року о 12⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 41.055.01 Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 217.

З дисертацією можна ознайомитися у бібліотеці Одеського національного економічного університету за адресою: 65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 8, ауд. 211.

Автореферат розіслано «10» січня 2023 р.

**Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради**

Світлана ДАНИЛІНА

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. У сучасних умовах наука відіграє визначальну роль у ефективному розвитку економік передових країн світу. Зростає наукоємність ВВП, збільшується кількість зайнятих у науково-технічній сфері, нараощуються кошти на її фінансове та ресурсне забезпечення. Світовий ринок наукоємної продукції зростає в 2–2,5 рази швидше, порівняно з темпами росту світової економіки. Разом з тим, в Україні за роки незалежності наука втратила функції впливу на соціально-економічний розвиток, про що свідчать дані Глобального рейтингу конкурентоспроможності, за останніми даними якого Україна посіла лише 81 місце (з-поміж 137 досліджених країн). При цьому за окремими показниками розвитку освітньо-наукової сфери Україна випереджає більшість країн світу: за показником розвитку вищої освіти та професійної підготовки – 35-те місце; охопленням населення вищою освітою – 16-те; якістю викладання математики та природничих наук – 27-ме; наявністю наукових та інженерних кадрів – 25-те; показником якості початкової освіти – 42-ге, якістю науково-дослідних закладів – 60-те, 52-ге за кількістю патентів на винаходи на млн. осіб.

Вказане свідчить про відсутність в Україні ефективною системи перетворення результатів наукових досліджень у конкретні економічні здобутки, неспроможність держави створити необхідні умови та стимули для трансферу знань із наукової сфери у виробництво.

Разом з тим, такий достатньо потужний інноваційний потенціал України, особливо щодо його освітньої та наукової складової, у конкретний економічний результат не перетворюється, що пов'язано з недосконалістю механізму трансферу знань із наукової сфери у виробництво.

Питання трансферу знань та технологій із наукової сфери у виробництво здобувають усе більшу популярність серед дослідників, що пов'язано зі збільшенням уваги вчених до проблематики формування економіки знань. Основу цим дослідженням заклали роботи таких зарубіжних вчених як: М. Боровецькі, М. Гіббонса, Б. Годена, П. Девіда, П. Друкера, Г. Етковітца, А. Кемпбела, Б.-А. Лундвалла, Ф. Махлупа, Р. Нельсона, С. Панова, Р. Патона, Б. Пономарьова, Е. Роджерса, Н. Росенберга, Ф. Россі, А. Рослі, С. Слоутера, К. Сміта, М. Фельдмана, Д. Форей Г. Чесборо та багатьох інших. Серед вітчизняних вчених слід відзначити праці: А. Андрощука, Н. Басюркіної, Б. Буркинського, Б. Гриньова, А. Гриценка, О. Єрмакової, В. Денисюка, В. Довбенко, Г. Клімової, М. Когут, С. Корсунського, Ю. Лазаренко, О. Лайка, Г. Лановської, А. Левченко, В. Лимар, С. Макухи, О. Мрихіної, Є. Новікова, І. Новікової, І. Підоричевої, О. Сидоренко, В. Соловйова, Л. Федулової, Н. Шлафман, Т. Щедріної та ін.

Переважає більшість досліджень вітчизняних вчених стосується питань трансферу технологій (більш вузької категорії, що описує процеси передачі знань, виражених у конкретних матеріальних носіях). При цьому поза їхньою

увагою залишаються процеси трансферу неявного, втіленого у навичках та досвіді індивідів, знання.

Крім того державне регулювання у сфері трансферу знань та технологій традиційно для вітчизняної економічної науки базується майже виключно на лінійній моделі інноваційного процесу, що суперечить новітнім світовим тенденціям розвитку наукової думки та практиці державного регулювання економічно розвинених країн.

Актуальність, наукова значущість та важливість розв'язання зазначених проблем обумовили вибір теми дисертаційного дослідження, визначення його мети і завдань.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційна робота виконана відповідно до плану наукових досліджень кафедри економіки, права та управління бізнесом Одеського національного економічного університету. Проведене дослідження пов'язано з науковими темами «Створення інфраструктури підтримки інноваційних розробок на регіональному рівні» (№ ДР 0116U00750), відповідно до якої обґрунтовано підхід до оцінки інвестицій в наукову сферу, що базується на моделі «виробничої функції знань», та «Кон'юнктурний супровід та імплементація стратегії просування наукових розробок та промислової продукції на експорт» (№ ДР 0116U000751), за якою досліджено теоретичні підходи щодо трансформації наукової сфери при переході до економіки знань.

Крім того, дисертаційну роботу виконано згідно з планами науково-дослідних робіт ДУ «Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України». Розробки, представлені в дисертації, є складовою держбюджетних наукових робіт «Формування сприятливого інституціонального середовища соціально-економічного розвитку регіонів (на прикладі Українського Причорномор'я)» (№ ДР 0116U008689), у рамках якої досліджено трансфер знань в моделі четверної спіралі інновацій, та «Забезпечення регіонального економічного розвитку та співробітництва в умовах реформування місцевого самоврядування» (№ ДР 0119U002419), відповідно до якої розроблено інструменти стимулювання співробітництва стейкхолдерів трансферу знань в регіональних інноваційних системах.

Мета та завдання дослідження. Метою дисертаційної роботи є обґрунтування теоретико-методичних положень та розробка практичних рекомендацій щодо державного регулювання трансферу наукових знань як чинника інноваційного розвитку національної економіки.

Для досягнення мети в роботі були поставлені наступні *завдання*:

- обґрунтувати теоретико-концептуальні засади державного регулювання трансферу наукових знань в умовах формування економіки знань;
- визначити сутність трансферу наукових знань як чинника інноваційного розвитку національної економіки;
- обґрунтувати інтерактивну модель державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку;

- дослідити методичні підходи до оцінки трансферу наукових знань у національну економіку та визначити його закономірності в Україні як інтерактивної діяльності;
- здійснити оцінку ефективності бюджетних витрат на науку в Україні, їх вплив на інноваційний розвиток національної економіки;
- обґрунтувати систему інструментів державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку;
- розробити заходи і пропозиції щодо стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу наукових знань в економіку України;
- запропонувати заходи щодо удосконалення моніторингу та оцінки в системі державного регулювання трансферу наукових знань в Україні.

Об'єктом дослідження є процес формування системи державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку України як чинник її інноваційного розвитку.

Предметом дослідження є сукупність теоретико-методичних та прикладних засад формування системи державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку України.

Методи дослідження. Для розв'язання завдань дисертаційної роботи застосовано загально-наукові та спеціальні методи дослідження: логічний аналіз – при побудові логіки та структури роботи; класифікація, групування, узагальнення – при аналізі тлумачень вчених щодо визначення сутності та розвитку об'єкту дослідження; аналізу та синтезу – при деталізації основних наукових категорій, визначенні та обґрунтуванні сформованих в результаті дослідження понять та категорій; економіко-статистичного аналізу – для діагностики стану розвитку трансферу наукових знань в Україні; кореляційно-регресійного аналізу – для дослідження взаємозв'язків між показниками розвитку та фінансування наукової сфери та показником обсягу реалізованої інноваційної продукції; схематичного та графічного зображення – для наочного подання отриманих результатів дослідження та аналітичних даних.

Інформаційну базу дослідження становлять законодавчі акти Верховної Ради України, Президента України, постанови Кабінету Міністрів України, нормативно-правові документи інших органів державної влади, офіційні дані Державної служби статистики України, статистичні та аналітичні матеріали Європейської комісії, Світового банку, Організації економічного співробітництва та розвитку.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в обґрунтуванні та розробці теоретико-методичних положень щодо державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку. Сформульовано наступні, найбільш значущі наукові результати, що виносяться на захист:

вперше:

- сформовано концептуально-методичний підхід до регулювання трансферу наукових знань у національну економіку України, що включає в себе ціль стимулювання взаємодії між стейкхолдерами процесу трансферу знань, та базується на розумінні трансферу знань як інтерактивного процесу, що на

відміну від лінійного процесу трансферу технологій (передачі прав інтелектуальної власності (далі – ІВ) на технології, створені в результаті наукових досліджень), полягає у взаємодії між різними його учасниками, яка полягає у обміні знаннями та спільному створенні знань;

удосконалено:

- концептуальний підхід до державного регулювання трансферу знань, який, на відміну від існуючих, полягає у необхідності виправлення «провалів» ринку знань, пов'язаних як з неврахуванням позитивних екстерналій від створення знань учасниками ринку знань (у випадку лінійної моделі трансферу знань) так і з координаційною та мережевою неспроможністю суб'єктів трансферу знань (у випадку інтерактивної моделі трансферу знань);

- визначення сутності категорії «трансфер знань», яке на відміну від існуючих, включає в себе як діяльність, пов'язану з передачею явного, або кодифікованого знання, або інформації, що може бути втіленою в технології, так і передачі неявного знання, що нерозривно пов'язане з його носієм, на основі чого запропоновано поняття «трансфер технологій» вважати складовою більш широкого поняття «трансфер знань»;

- підхід до оцінки інвестицій в наукову сферу, що базується на моделі «виробничої функції знань» «витрати-випуск», де під «витратами» розуміються інвестиції, необхідні для проведення наукових досліджень та людські ресурси, а під «випуском» – їх результати, що дають економічний ефект (знання, технології, винаходи та ін.), зокрема в якості результативного показника, на відміну від більш часто вживаних показників кількості винаходів та переданих технологій, запропоновано використовувати показник обсягу реалізованої інноваційної продукції, який оцінює не тільки винахідницьку активність, але й успішність прийняття знань та технологій ринком;

- методичний підхід до оцінки трансферу наукових знань, який, на відміну від існуючих, передбачає доповнення традиційних показників оцінки трансферу технологій, які орієнтовані на результат (кількість, дифузія та вартість переданих технологій), розрахунком показників, що характеризують процес та оцінюють взаємодію між стейкхолдерами трансферу знань (кількість, тривалість, якість взаємодій);

- концептуальні засади моніторингу стану трансферу наукових знань, які, на відміну від існуючих, передбачають вдосконалення національної системи опитувань трансферу наукових знань, в умовах її інтеграції до загальноєвропейської, шляхом здійснення системної оцінки трансферу наукових знань відповідно до запропонованої автором інтерактивної моделі;

дістало подальшого розвитку:

- трактування категорії «економіка знань», як економіки, що базується на виробництві, розподілі та використанні знань та інформації, як ключового економічного ресурсу, а саме, на відміну від існуючих підходів, акцентовано на процесах розповсюдження знань, необхідності забезпечення їх орієнтації на дію, де обмеженим ресурсом є не саме знання, а можливість його використання;

- підхід до управління розвитком наукової сфери, який, на відміну від існуючих, передбачає залучення до цього процесу стейкхолдерів трансферу знань, зокрема підприємницького сектору, в частині встановлення пріоритетів досліджень, стимулювання підприємницької поведінки вчених, що сприятиме збільшенню її економічної ефективності.

Практичне значення одержаних результатів. Наукові результати дисертаційної роботи становлять методичну базу для державного регулювання трансферу наукових знань як чинника інноваційного розвитку національної економіки на основі стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу знань, інституційного регулювання трансферу знань на основі залучення стейкхолдерів та удосконалення моніторингу трансферу знань як інструменту підвищення економічної ефективності державного регулювання в цій сфері.

Окремі положення дисертаційної роботи впроваджено у роботі Міністерства розвитку громад і територій України у процесі реформування місцевого самоврядування та територіальної організації влади, зокрема щодо організації міжтериторіального співробітництва громад в інноваційній сфері (довідка № 8/34.4/5661-20 від 04.08.2020 р.; довідка № 7/34.2/20431-20 від 23.12.2020 р.).

Запропонований в роботі підхід до управління розвитком наукової сфери, що передбачає залучення стейкхолдерів трансферу знань, зокрема підприємницького сектору, в частині встановлення пріоритетів досліджень, стимулювання підприємницької поведінки вчених, врахований в роботі ТОВ «Нова інтернаціональна корпорація» (довідка № 17 від 16.02.2022 р.).

Пропозиції щодо активізації комерціалізації та трансферу наукових знань у закладах вищої освіти склали практичну цінність для Одеського державного екологічного університету (довідка № 02-262 від 02.12.2021 р.) і використані ним при плануванні науково-дослідної роботи та при розв'язанні завдань з комерціалізації наукових розробок.

Дисертаційна робота є складовою прикладних робіт, які виконувалися Одеським національним економічним університетом на замовлення Міністерства освіти і науки України та за якими автор виконувала обов'язки відповідального виконавця (довідка № 01-18/405 від 18.07.2022 р.).

Науково-методичні матеріали, висновки та пропозиції, розроблені та сформульовані в роботі, використані в ході виконання науково-дослідних робіт ДУ «Інститут ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України» (довідка № 9/142 від 05.07.2022 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертаційна робота є самостійно виконаною науковою працею, в якій викладено авторський підхід до розробки теоретико-методичних та практичних положень щодо державного регулювання трансферу наукових знань як чинника інноваційного розвитку національної економіки. Наукові положення, результати, рекомендації, що виносяться на захист, сформульовані автором самостійно. Особистий внесок здобувача в працях, опублікованих у співавторстві, зазначено у переліку публікацій за темою дисертації.

Апробація результатів дисертації. Основні положення та результати дисертації доповідалися на міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференціях, круглих столах, з яких основні: «Інформація, аналіз, прогноз – стратегічні важелі ефективного державного управління» (м. Київ, 2006 р.); «Актуальні питання розвитку інноваційної діяльності» (м. Алушта, 2006 р.); «Проблеми та перспективи розвитку наукових парків в Україні» (м. Київ, 2017 р.); «Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики» (м. Харків, 2020 р.); «Актуальні проблеми інноваційної діяльності та трансферу технологій – від теорії до практики» (м. Одеса, 2021 р.) та ін.

Публікації. За результатами досліджень опубліковано 17 наукових праць загальним обсягом 6,42 д.а., з яких: 1 – розділи у колективній монографії, 1 стаття в періодичному виданні країни ЄС, 7 – статті у наукових фахових виданнях України (з них 6 – включені до міжнародних наукометричних баз), 1 стаття у науково-популярному журналі, 7 – у тезах наукових конференцій.

Структура та обсяг дисертації. Дисертація складається з анотації, вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків. Загальний обсяг дисертації становить 230 сторінок. Робота містить 29 таблиць, 34 рисунки, 10 додатків на 27 сторінках. Список використаних джерел налічує 163 найменування на 18 сторінках.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У вступі обґрунтовано актуальність теми дисертаційної роботи, визначено зв'язок роботи з науковими темами, сформульовано мету, завдання, об'єкт, предмет і методи дослідження, розкрито наукову новизну, практичне значення і апробацію матеріалів.

У першому розділі «**Теоретичні засади державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку як чинник її інноваційного розвитку**» досліджено теоретико-концептуальні засади державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку; розглянуто економічну сутність трансферу наукових знань як чинника інноваційного розвитку національної економіки; розроблено інтерактивну модель державного регулювання трансферу наукових знань.

До основних теоретико-концептуальних засад державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку віднесено:

- теоретичні підходи до формування економіки знань. Показано, що основною відмінністю «економіки знань» від інших типів економік є акцентування як на процесах створення знань, так і їх розповсюдження, де обмеженим ресурсом є не саме знання, а можливість його використання;
- теоретичні підходи до трансформації сфери наукових досліджень при переході до економіки знань – від моделі науки як «суспільного блага» до моделі виробництва наукових знань в контексті їх застосування;

- типологізація видів знань в економіці знань. Показано особливу роль неявних знань, що вимагають прямого контакту для їх передачі, чи активне залучення та присутність індивідів, які ним володіють;

- моделі інноваційного процесу в економіці знань. Наголошено на переважанні інтерактивної моделі інноваційного процесу, відповідно до якої інновації виникають від взаємодії між виробниками та споживачами знань, які обмінюються як кодифікованим, так і неявним знанням.

На основі типологізації видів знань та моделей інноваційного процесу показано відмінність категорій «трансфер знань» та «трансфер технологій», встановлено, що «трансфер знань» є більш широким поняттям та включає як трансфер явних знань (кодифікованих, або технологій), так і неявних знань. Показано напрями трансферу наукових знань в четверній спіралі інновацій.

Розроблено моделі державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку (табл. 1).

Таблиця 1

Моделі державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку

Моделі Ознаки	Лінійна	Інтерактивна
Тип знання, що передається	Явні знання – кодифіковані, можуть бути втілені в технології, «знаю що» та «знаю чому»	Неявні знання – некодифіковані, невідривні від їх носія, «знаю як» та «знаю хто»
Ознаки знання	Знання як інформація	Знання як інтерактивний процес
Ознаки процесу створення та трансферу знань	Лінійний процес (створення знань – розповсюдження знань; дослідження – комерціалізація результатів дослідження)	Складний, системний процес, включає взаємодію між різними власниками знань (обмін знаннями, спільне створення знань)
Механізми трансферу знань	1) Відкрите розповсюдження знань; 2) комерціалізація результатів досліджень	3) Упровадження механізмів для сприяння взаємодії між стейкхолдерами трансферу знань
Канали трансферу знань	1) наукові публікації, доповіді на конференціях та ін. 2) ліцензування, передача (продаж) прав ІВ, створеної в результаті наукових досліджень	Наукова експертиза; спільні та контрактні дослідження; спін-оф та спін-аут компанії, академічна мобільність; працевлаштування науковців на підприємствах та ін.
Підходи до державного регулювання трансферу знань	1) державне фінансування наукових досліджень для виправлення «провалів ринку», зокрема неврахування позитивних екстерналій; 2) створення системи захисту прав ІВ, що генерує стимули інвестувати ресурси у виробництво знань та комерціалізувати знання	3) державна допомога, спрямована на нівелювання ризиків, пов'язаних з координаційною та мережевою неспроможністю суб'єктів трансферу знань; фінансування інфраструктури та заходів, спрямованих на стимулювання взаємодії між стейкхолдерами трансферу знань
Показники ефективності трансферу знань	Індикатори, <u>орієнтовані на результат</u> : кількість, дифузія та вартість переданих результатів	Індикатори, <u>орієнтовані на процес</u> : кількість, тривалість, інтенсивність, характеристики та якість взаємодій

У розділі 2 «Методичні підходи до оцінки трансферу наукових знань у національну економіку» досліджено методичні підходи до економічної оцінки трансферу наукових знань, здійснено оцінку трансферу знань у економіку України як засобу активізації інноваційної діяльності та визначено напрями збільшення економічної ефективності державних інвестицій у створення наукових знань на основі виробничої функції знань.

Виявлено, що домінуючим підходом до вимірювання ефективності трансферу знань, є його оцінка, що здійснюється на основі лінійних моделей, та передбачає кількісну оцінку результату (табл. 1). Останнім часом намітилися тенденції щодо більш широкої оцінки трансферу знань – інтерактивна модель трансферу знань передбачає вимірювання не лише обсягу та вартості знань, які передаються, а й самих процесів взаємодії. Окремим підходом до вимірювання трансферу знань є оцінка економічної віддачі від державних та приватних інвестицій у наукову сферу.

Оцінка трансферу наукових знань в економіку України здійснена автором за етапами, представленими на рис. 1.

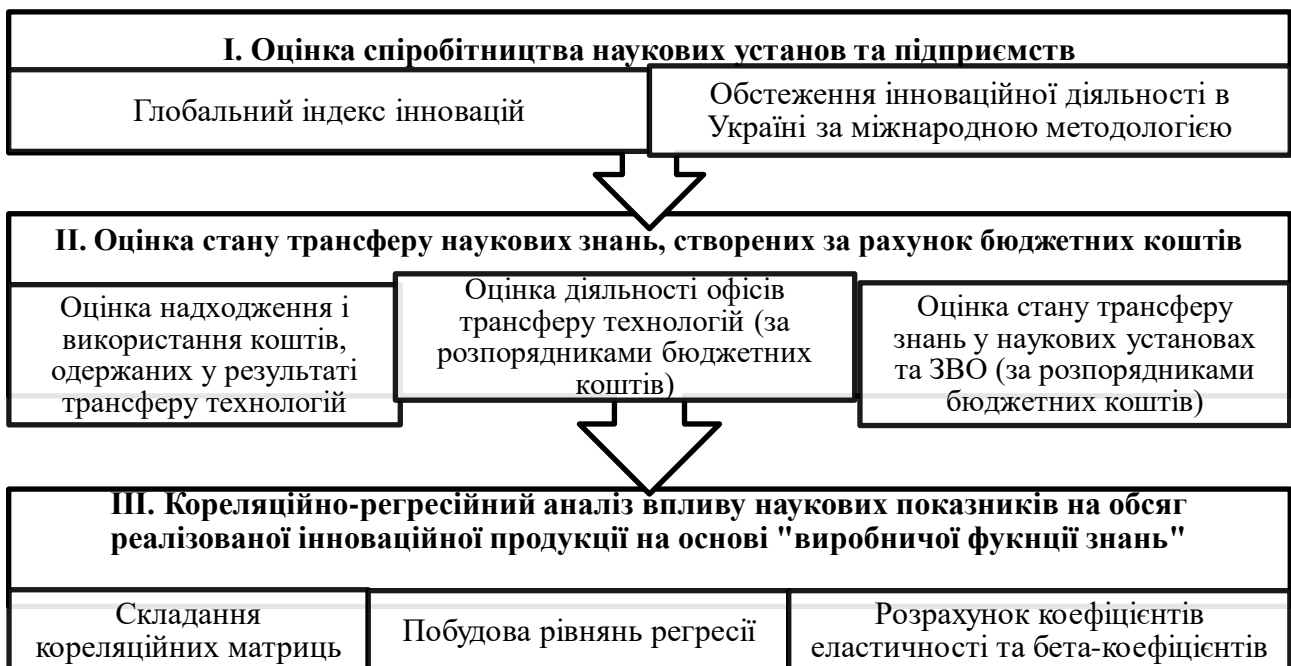

Рис. 1 – Етапи оцінки трансферу наукових знань у національну економіку України

Аналіз трансферу наукових знань як за даними міжнародних рейтингів, так і за даними вітчизняних обстежень, показав низький рівень співробітництва наукових установ та підприємницького сектору в Україні.

Кореляційно-регресійний аналіз впливу наукових показників на обсяг реалізованої інноваційної продукції здійснено за трьома моделями на основі «виробничої функції знань», що базується на виробничій функції Р. Солоу та багатofакторних моделях продуктивності (табл. 2):

Зведена таблиця впливу наукових показників на обсяг реалізованої інноваційної продукції в Україні
(складено за результатами кореляційно-регресійного аналізу)

№ моделі	Показники моделі	Коефіцієнт кореляції з показником обсягу реалізованої інноваційної продукції в Україні	Рівняння регресії; R ²	Коефіцієнти еластичності	Бета-коефіцієнти
1	X1 – кількість організацій, що здійснювали ННТД, одиниць	0,83	$\hat{Y} = -10765055,13 + 10190,75X_1 - 92,46X_2 + 1528,12X_3 + 1,19X_5 + 1865,75X_6$ R ² = 0,978	3,737	0,990
	X2 – чисельність працівників основної діяльності в наукових організаціях, осіб	0,86		-2,264	-0,759
	X3 – кількість заявок на винаходи, одиниць	0,92		2,329	0,528
	X4 – кількість друкованих робіт, одиниць	0,45		-	-
	X5 – обсяг внутрішніх витрат на виконання ННТР, тис. дол. США	0,83		0,303	0,188
	X6 – бюджетне фінансування ДіР, млн. дол. США	0,79		0,220	0,153
2	X1 – обсяг бюджетного фінансування фундаментальних досліджень, млн. дол. США	0,85	$\hat{Y} = -192952,38 + 32453,90X_1 - 48408,30X_2 + 121678,44X_3 + 55602,77X_6$ R ² = 0,964	2,225	1,570
	X2 – обсяг бюджетного фінансування прикладних ДіР, млн. дол. США	0,75		-2,220	-1,537
	X3 – обсяг бюджетного фінансування ДЦНТП, млн. дол. США	0,91		0,538	0,577
	X4 – обсяг бюджетного фінансування розробок найважливіших технологій, млн. дол. США	0,82		-	-
	X5 – обсяг бюджетного фінансування проектів з міжнародного наукового та науково-технічного співробітництва, млн. дол. США	0,25		-	-
	X6 – обсяг бюджетного фінансування розвитку наукової інфраструктури та оновлення матеріально-технічної бази, млн. дол. США	0,81		0,518	0,321
	X7 – обсяг бюджетного фінансування напряму «Інші роботи», млн. дол. США	0,35		-	-
3	X1 – обсяг фінансування ННТР за рахунок коштів державного бюджету, тис. дол. США	0,83	$\hat{Y} = -918496 + 6,664014X_1 + 16,3382X_3 - 7,63759X_4$ R ² = 0,835	0,695	0,499
	X2 – обсяг фінансування ННТР за рахунок власних коштів, тис. дол. США	0,43		-	-
	X3 – обсяг фінансування ННТР за рахунок коштів підприємств, тис. дол. США	0,89		1,002	0,680
	X4 – обсяг фінансування ННТР за рахунок коштів іноземних джерел, тис. дол. США	0,67		-0,413	-0,274

Модель 1: відобразила вплив на залежну змінну показників кількості організацій, що здійснювали наукову та науково-технічну діяльність (далі – ННТД) (коефіцієнт кореляції – 0,83), чисельності працівників в наукових організаціях (0,86), обсягу внутрішніх витрат на виконання наукових та науково-технічних робіт (далі – ННТР) (0,83), бюджетного фінансування наукових досліджень і розробок (далі – ДіР) (0,79), кількості заявок на винаходи (0,92). Аналіз еластичності показав, що найбільший відносний внесок у зменшення обсягу інноваційної продукції в Україні мало зменшення кількості організацій, що здійснюють ННТД і кількості заявок на винаходи, зміна яких на 1% приводить до зменшення обсягу реалізованої інноваційної продукції в Україні в середньому на 3,73 та 2,33 % відповідно. Саме у збільшенні цих двох показників містяться найбільші резерви збільшення обсягу реалізованої інноваційної продукції, що показав розрахунок бета-коефіцієнтів.

Модель 2: показує залежність обсягу реалізованої інноваційної продукції від показників бюджетного фінансування наукових досліджень. Виявлено тісну кореляцію результативної змінної з: обсягом бюджетного фінансування державних цільових науково-технічних програм (далі – ДЦНТП) (0,91), фундаментальних досліджень (0,85), розробок найважливіших новітніх технологій (0,82), розвитку наукової інфраструктури та оновлення матеріально-технічної бази (0,81), прикладних ДіР (0,75). Найбільші резерви росту обсягів реалізованої інноваційної продукції виявлено у збільшенні бюджетного фінансування фундаментальних досліджень (1,570). Для показника обсягу бюджетного фінансування прикладних ДіР значення коефіцієнта регресії, коефіцієнта еластичності та бета-коефіцієнта є від’ємними, що можна пояснити тим, що виключно бюджетне фінансування прикладних ДіР має дестимулюючий ефект. Як свідчить досвід розвинених країн, рішення про фінансування тих чи інших прикладних ДіР приймається державою за необхідної умови їх співфінансування з боку приватного сектору, що служить критерієм їх затребуваності економікою.

Модель 3: проаналізовано вплив на результативну змінну показників внутрішніх витрат на виконання ННТР. Найбільша кореляція з залежною змінною (0,89), найбільша еластичність (1,002) та найбільші резерви росту результативного показника (0,680) виявлені у індикатора обсягу фінансування ННТР за рахунок коштів підприємств. Показник обсягу фінансування ННТР за рахунок коштів іноземних джерел (коефіцієнт кореляції – 0,67), показав від’ємні значення коефіцієнтів регресії, еластичності та бета-коефіцієнта, що означає, що збільшення обсягів фінансування вітчизняної науки за рахунок іноземних джерел приводить до зменшення обсягу реалізації інноваційної продукції, що обумовлено тим, що наукові розробки, що фінансуються з-за кордону, за існуючих схем фінансування, здійснюють негативний вплив на інноваційний розвиток в Україні, викликаючи прихований «відтік мізків».

У розділі 3 «Концептуальні засади державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку» сформовано систему інструментів державного регулювання трансферу знань, запропоновано заходи і пропозиції щодо стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу знань, розглянуто шляхи удосконалення моніторингу трансферу наукових знань в Україні як інструмент підвищення ефективності його державного регулювання.

Основні чинники, що обумовлюють застосування системи інструментів регулювання трансферу наукових знань в національну економіку на основі інтерактивної моделі, типи інструментів регулювання, а також алгоритм удосконалення регулювання трансферу наукових знань, представлені на рис. 2.

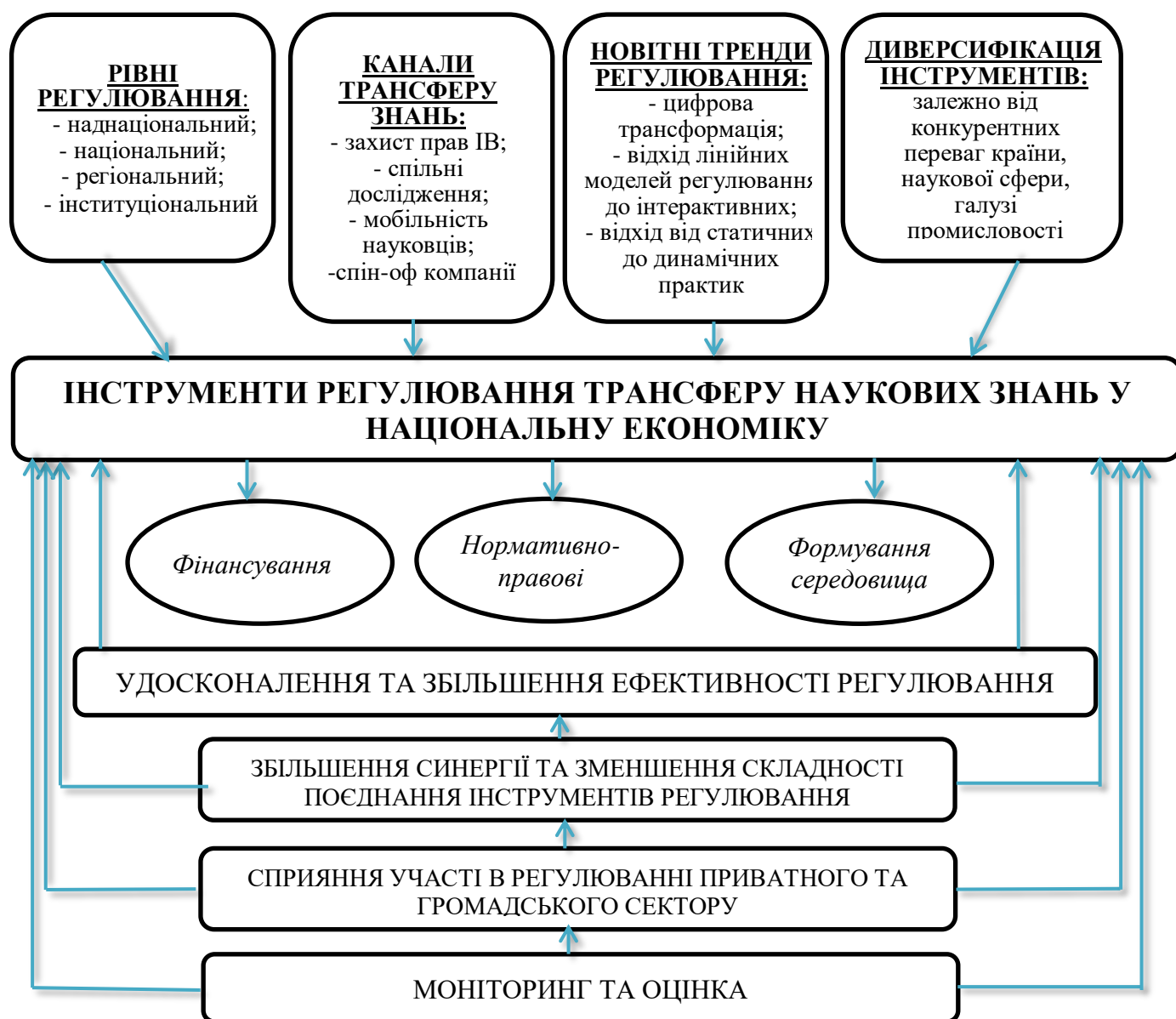

Рис. 2 – Концептуальний підхід до визначення інструментів регулювання трансферу наукових знань в національну економіку

Проаналізовано систему регулювання трансферу наукових знань в економіку України та запропоновано заходи і пропозиції щодо стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу знань.

Показано, що система державного регулювання трансферу знань в Україні базується на застарілій лінійній моделі інноваційного процесу – поряд з досить сформованою нормативно-правовою базою державного регулювання діяльності у сфері трансферу технологій (діяльності, що відповідає лінійній моделі інновацій), норми, що стосуються державного регулювання трансферу знань на основі інтерактивної моделі, майже відсутні. Інноваційна інфраструктура, створена при ЗВО та наукових установах виконує лише обмежені функції щодо «просування» та комерціалізації створених наукових розробок, функції даних підрозділів не стосуються активізації взаємодії стейкхолдерів трансферу знань. В Україні призупинено або скасовано дію цілої низки нормативних актів, спрямованих на стимулювання взаємодії наука-промисловість.

Удосконалення діяльності в сфері трансферу наукових знань в Україні має відбуватися шляхом імплементації положень інтерактивної моделі регулювання, що полягає в запровадженні фінансового, регуляторного стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу знань, а також системи інструментів щодо створення сприятливого середовища щодо обміну та спільного створення знань.

Збільшення економічної ефективності наукової сфери в аспекті активізації процесів трансферу знань передбачає залучення стейкхолдерів трансферу знань, зокрема підприємницького сектору, до управління розвитком наукової сфери в частині встановлення пріоритетів досліджень, стимулювання підприємницької поведінки вчених тощо. У зв'язку з цим запропоновано Національну раду України з питань розвитку науки і технологій при Кабінеті Міністрів України перейменувати у Науково-інноваційну раду та включити до неї представників приватного сектору та громадянського суспільства. Крім того, необхідно ввести представників приватного сектору до складу наглядової та наукової ради Національного фонду досліджень України; напрями грантової підтримки фонду необхідно доповнити підтримкою проектів, спрямованих на активізацію співробітництва наукового та підприємницького секторів, а також, стимулювання залучення приватного фінансування наукових досліджень.

Аналіз систем моніторингу державного регулювання трансферу наукових знань в Україні показав, що при оцінці його ефективності домінують вузькі погляди, велике значення у моніторингових опитуваннях надається вимірюванню трансферу знань за допомогою переданих прав ІВ. Удосконалення системи моніторингу та оцінки трансферу знань має базуватися на принципах відображення діапазону каналів трансферу знань та прийняття набору індикаторів, відповідних міжнародним метрикам. Для цього Україні необхідно долучитися до загальноєвропейської централізованої системи збору та оцінки даних в даній сфері. Так як в даний час інтегрована система оцінки трансферу знань Європейського Союзу ще перебуває на стадії формування, вкрай важливо долучитися до цього процесу якомога раніше, щоб у більшій мірі впливати на нього та забезпечити більш гармонійне приєднання (рис. 3).

Рис. 3 – Схема показників вимірювання трансферу наукових знань у контексті інтеграції України у загальноєвропейську систему моніторингу трансферу знань

Перехід країни до загальноєвропейської інтегрованої системи оцінки трансферу знань створить стимули для наукових установ розвивати цю діяльність згідно найвищих світових стандартів, відійти від лінійної моделі трансферу знань, збільшить економічну ефективність та віддачу від науки.

ВИСНОВКИ

В дисертаційній роботі наведено теоретичне узагальнення та нове вирішення важливого наукового завдання – розробка теоретико-методологічних засад державного регулювання трансферу наукових знань, як чинника інноваційного розвитку національної економіки.

Одержані результати дозволили зробити висновки:

1. Розглянуто основні концептуальні засади державного регулювання трансферу наукових знань у національну економіку, до яких віднесено: трансформацію наукової сфери в умовах формування економіки знань від моделі науки як «суспільного блага» до моделі виробництва наукових знань в контексті їх застосування; трактування економіки знань як нового типу відносин, де акцент робиться не на створенні знань, а на процесах їх розповсюдження як ключового економічного ресурсу; акцентування на особливій ролі неявного знання, яке, на відміну від явного (кодіфікованого), вимагає безпосереднього контакту для його передачі; переважання інтерактивної моделі інноваційного процесу в економіці знань, відповідно до якої інновації виникають від взаємодії між виробниками та споживачами знань.

2. Обґрунтовано, що «трансфер знань» є більш широким поняттям ніж «трансфер технологій» та включає в себе як трансфер явних знань

(кодифікованих, або технологій), так і неявних. За цим критерієм класифіковано канали трансферу знань. Показано, що трансфер знань є засобом активізації інноваційної діяльності та визначено напрями трансферу наукових знань в моделі четверної спіралі інновацій.

3. Сформульовано основні засади інтерактивної моделі трансферу наукових знань, що на відміну від лінійних моделей, розглядає трансферу знань як складний системний процес, який включає взаємодію між різними його учасниками та передбачає обмін та спільне створення знань.

Характер державного втручання в процеси трансферу знань запропоновано визначати, залежно від «провалів» ринку знань, а саме неврахування позитивних екстерналій учасниками ринку, а також координаційної та мережевої неспроможності суб'єктів трансферу знань. У якості інструментів виправлення «провалів» ринку запропоновано: створення системи захисту прав ІВ, здійснення заходів, спрямованих на стимулювання взаємодії між учасниками трансферу знань.

4. Встановлено, що домінуючим підходом при вимірюванні трансферу знань є кількісна оцінка переданих результатів наукових досліджень, що здійснюється на основі показників кількості публікацій, кількості переданих прав ІВ, дохід від продажу прав ІВ тощо. Виявлено тенденцію щодо запровадження більш широкої оцінки трансферу знань, яка здійснюється на основі показників, що характеризують взаємодію стейкхолдерів трансферу. За результатами оцінки трансферу наукових знань в економіку України як інтерактивної діяльності виявлено низький рівень співробітництва наукових установ та підприємницького сектору.

5. На основі виробничої функції знань проведено кореляційно-регресійний аналіз впливу показників розвитку та фінансування наукової сфери в Україні на обсяг реалізованої інноваційної продукції. Виявлено високий рівень залежності даних показників. Найбільші резерви збільшення обсягу реалізації інноваційної продукції виявлені у збільшенні кількості організацій, що здійснюють ННТД та кількості заявок на винаходи; серед показників бюджетного фінансування ДіР найбільші резерви зростання обсягу реалізації інноваційної продукції містяться у збільшенні фінансування фундаментальних досліджень, ДЦНТП та фінансування розвитку наукової інфраструктури; з-поміж показників внутрішніх витрат на виконання ННТР найбільші резерви зростання обсягу реалізованої інноваційної продукції мають показники фінансування ННТР за рахунок коштів підприємств та за рахунок коштів державного бюджету.

6. Розроблено концептуальний підхід до визначення інструментів регулювання трансферу наукових знань в національну економіку, а саме, виокремлено чинники, що обумовлюють застосування системи інструментів (рівні регулювання; канали трансферу знань; новітні тенденції регулювання; диверсифікація). Виокремлено фінансові, нормативно-правові та м'які інструменти державного регулювання трансферу знань. Удосконалення регулювання та збільшення його ефективності запропоновано здійснювати за

результатами моніторингу та оцінки шляхом збільшення синергії та зменшення складності поєднання інструментів регулювання та сприяння участі в регулюванні приватного та громадського сектору.

7. Досліджено стан державного регулювання діяльності в сфері трансферу знань в Україні та встановлено, що воно здійснюється на основі лінійної моделі та зводиться до державного регулювання трансферу технологій. Виявлено, що останнім часом відбувається формування елементів вітчизняної інтерактивної моделі регулювання трансферу наукових знань. Запропоновано заходи щодо стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу наукових знань у економіку України, а також щодо їх залучення, зокрема підприємницького сектору, до управління розвитком наукової сфери в частині встановлення пріоритетів досліджень, стимулювання підприємницької поведінки вчених та ін.

8. Встановлено, що органами державного регулювання в Україні оцінка діяльності в сфері трансферу знань здійснюється на основі «вузького» підходу до інноваційного розвитку, що базується на лінійній моделі інноваційного процесу (з окремими елементами інтерактивної моделі інновацій). Сформовано рекомендації щодо інтеграції Української системи оцінювання трансферу технологій у загальноєвропейську централізовану систему моніторингу.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Розділи у колективних монографіях:

1. Білоус О.Ю. пп. 1.1. «Теоретичні основи координації кон'юнктурного супроводу інноваційної продукції»; пп. 2.6. «Рекомендації зі створення центрів комерціалізації технологій»; пп. 2.7. «Методичні рекомендації по просуванню проектів комерціалізації технологій»; пп. 2.8. «Методичні рекомендації з проведення технологічного аудиту»; пп. 4.4. «Методичні рекомендації з розробки маркетингової стратегії просування інноваційних наукових розробок вітчизняних науковців та виробників на експорт». *Кон'юнктурний супровід інноваційної продукції та послуг: монографія / за ред. В. А. Карпова. Одеса: ОНЕУ, 2018. 352 с. (21,1 д.а.)* *Особистий внесок здобувача: аналіз стану розвитку науково-технологічної та інноваційної сфери в Україні; дослідження еволюції наукових поглядів на роль держави в регулюванні наукової сфери; трансформація економічної функції науки; методичні рекомендації з просування проектів комерціалізації технологій (1,5 д.а.)*

Статті у наукових фахових виданнях України:

2. Білоус О. Ю., Сизоненко В. О. Інституціональні аспекти інноваційної діяльності підприємств. *Актуальні проблеми економіки*. 2003. № 7 (25). С. 116–123. (0,5 д.а.) *Особистий внесок здобувача: актуалізовано вплив науково-технологічних чинників на інноваційний розвиток та впровадження науково-технологічної політики як інструмент розвитку інноваційної діяльності підприємств (0,1 д.а.)*

3. Bilous O. Models of innovation process in knowledge economy: implications for innovation policy in Ukraine. *Socio-Economic Research Bulletin*. 2014. № 4 (55). P. 30–36. (0,6 д.а.) (ERIH PLUS, Index Copernicus, Ulrichsweb, RePEc, WorldCat, Dimensions, Google Scholar, BASE, Open AIRE, OAJI, eONEUIR).

4. Білоус О.Ю. Державне регулювання у сфері трансферу знань та технологій як чинник інноваційного розвитку економіки України. *Вісник соціально-економічних досліджень: збірник наукових праць*. 2015. № 2 (57). С. 100–107. (0,55 д.а.) (ERIH PLUS, Index Copernicus, Ulrichsweb, RePEc, WorldCat, Dimensions, Google Scholar, BASE, Open AIRE, OAJI, eONEUIR).

5. Білоус О.Ю. Теоретичні основи формування системи державного управління наукою та її впливу на економічний розвиток країни. *Вісник соціально-економічних досліджень: збірник наукових праць*. 2016. № 1 (60). С. 37–43. (0,55 д.а.) (ERIH PLUS, Index Copernicus, Ulrichsweb, RePEc, WorldCat, Dimensions, Google Scholar, BASE, Open AIRE, OAJI, eONEUIR).

6. Білоус О.Ю., Янковий О.Г., Янковий В.О. Моделювання обсягу інноваційної продукції регіонів України на основі виробничої функції знань. *Глобальні та національні проблеми економіки*. 2017. № 20. С. 1065–1071. (1,15 д.а.) *Особистий внесок здобувача: огляд еволюції теоретичних підходів до визначення виробничої функції знань; обґрунтування необхідності розгляду інноваційної діяльності як багатофакторного явища, яка не детерміновано виключно обсягом фінансування науково-технологічного сектора, що характерне лінійній моделі інноваційного процесу* (0,2 д.а.) (Index Copernicus).

7. Bilous O. The interactive model of the state regulation of scientific knowledge transfer to the national economy as a factor of its innovative development. *Економічні інновації: збірник наукових праць*. 2021. № 1 (78), Т. 23. С. 22–28. (0,6 д.а.) (Crossref, DOAJ, Ulrichsweb, ERIH PLUS, Scit, WorldCat, ROAD, Google Scholar, URAN, Index Copernicus).

8. Білоус О.Ю. Система інструментів регулювання трансферу наукових знань у національну економіку на основі інтерактивної моделі. *Економічні інновації: збірник наукових праць*. 2021. № 3 (80), Т. 23. С. 21–32. (0,7 д.а.) (Crossref, DOAJ, Ulrichsweb, ERIH PLUS, Scit, WorldCat, ROAD, Google Scholar, URAN, Index Copernicus).

Статті в періодичних виданнях країн ЄС та ОЕСР:

9. Bilous O., Gramatik A. Scientific support for clusterization processes in the context of innovative development of regions. *EUROPEAN JOURNAL OF ECONOMICS AND MANAGEMENT*. 2020. Issue 4, Vol. 6. P. 37–42. (0,8 д.а.) *Особистий внесок здобувача: обґрунтування необхідності наукового забезпечення процесу формування та функціонування регіональних кластерів у вигляді такого механізму трансферу знань, як наукова експертиза, що має надаватися на інтерактивній основі – на засадах взаємодії та обміну знаннями усіх стейкхолдерів трансферу знань через різноманітні механізми трансферу знань* (0,15 д.а.) (Index Copernicus, OAJI, OSF, Crossref, Google Scholar,

ResearchGate, Publons official partner, ROAD Directory, Academic Keys, Research Bible, Internet Archive, ISRA, I2OR, Science Library Index, SIS, Rootindexing, Scribd, SciSeek, Academia, Scientific Commons, Science Directory, geCited, Science Central, Microsoft Academic Search, DocStoc).

Статті у інших виданнях:

10. Білоус О. Ю. Законодавче регулювання розвитку сфери трансферу технологій в Україні. *Науково-популярний, науковий журнал «Винахідник і раціоналізатор»*. 2006. № 11 (61). С. 11–12. (0,15 д.а.)

Опубліковані праці апробаційного характеру:

11. Білоус О.Ю. Державне управління розвитком інфраструктури трансферу технологій. *Актуальне вопросы развития инновационной деятельности*: матеріали XI Міжнарод. науко-практ. конф., 28-30 вересня 2006 г. Симферополь: Минэконом. АРК, 2006. С. 15–16. (0,11 д.а.)

12. Белоус Е.Ю. Государственная политика информационного обеспечения трансфера технологий в Украине. *Информация, анализ, прогноз – стратегические рычаги эффективного государственного управления*: матеріали V Міжнарод. науко-практ. конф., 1-2 червня 2006 г. Киев: УкрИНТЭИ. 2006. С. 19–20. (0,15 д.а.)

13. Білоус О.Ю. Про заходи з розвитку національної інноваційної системи України: регіональний аспект. *Стратегії та інновації: актуальні управлінські практики*: матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., 13 квітня 2017 р. Кривий Ріг: ДНУЕТ ім. Михайла Туган-Барановського, 2017. С. 191–193. (0,11 д.а.)

14. Білоус О.Ю. Розвиток наукових парків в Україні в контексті створення регіональних систем трансферу знань. *Проблеми та перспективи розвитку наукових парків в Україні*: матеріали науково-практичного круглого столу, 17 травня, 2017 р. Київ: МОН України. 2017. С. 3–6. (0,25 д.а.)

15. Білоус О.Ю. Активізація трансферу знань з наукової сфери у виробництво на основі підходу «відкритих інновацій». *Актуальні проблеми розвитку галузевої економіки та логістики*: матеріали VIII наук.-практ. Інтернет-конф., 12 листопада 2020 р. Харків, 2020. С. 149–150. (0,16 д.а.)

16. Білоус О.Ю. Трансфер знань у регіональних інноваційних екосистемах. *Сучасний стан та перспективи розвитку обліку, аудиту, оподаткування та аналізу в умовах міжнародної інтеграції*: матеріали IX Всеукр. наук.-практ. Інтернет-конф., 17-18 листопада 2020 р. Херсон: ПП Вишемирський В.С., 2020. С. 252-253. (0,11 д.а.)

17. Білоус О.Ю. Стимулювання співпраці бізнесу та науки у питанні трансферу знань на основі інтерактивної моделі. *Актуальні проблеми інноваційної діяльності та трансферу технологій – від теорії до практики*: матеріали III Всеукр. наук.-практ. конф., 16-17 вересня 2021 р. Київ: УкрІНТЕІ, 2021. С. 18–28. (0,43 д.а.)

АНОТАЦІЯ

***Білоус О.Ю.* Державне регулювання трансферу наукових знань як чинник інноваційного розвитку національної економіки. – На правах рукопису.**

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.03 – «Економіка та управління національним господарством». – Одеський національний економічний університет, Одеса, 2022.

Дисертацію присвячено вирішенню актуальної проблеми розробки та обґрунтування теоретико-методичних положень та науково-практичних рекомендацій щодо державного регулювання трансферу наукових знань як чинника інноваційного розвитку національної економіки.

Обґрунтовано теоретико-концептуальні засади трансферу наукових знань в умовах формування економіки знань, розроблено інтерактивну модель регулювання трансферу наукових знань.

Здійснено оцінку трансферу знань як інтерактивної діяльності та оцінку ефективності бюджетних витрат на науку, на основі чого виявлено резерви збільшення обсягу реалізованої інноваційної продукції в Україні.

Розроблено концептуальні засади державного регулювання трансферу наукових знань, зокрема, систему інструментів стимулювання взаємодії стейкхолдерів трансферу знань; запропоновано заходи і пропозиції щодо удосконалення регулювання трансферу наукових знань в економіку України, розглянуто шляхи удосконалення моніторингу трансферу наукових знань в Україні як інструмент підвищення ефективності його державного регулювання.

Ключові слова: трансфер наукових знань, інноваційний розвиток національної економіки, державне регулювання трансферу наукових знань, інтерактивна модель регулювання трансферу наукових знань.

SUMMARY

***Bilous O.* State regulation of scientific knowledge transfer as a factor of innovative development of the national economy. – Manuscript.**

The thesis for the degree of the candidate of economic sciences in specialty 08.00.03 – Economics and Management of the National Economy. – Odesa National Economic University, Odesa, 2022.

The thesis is devoted to the decision of an actual problem of development and substantiation of theoretical and methodical positions and scientific and practical recommendations concerning the state regulation of scientific knowledge transfer as the factor of innovative development of the national economy.

Conceptual bases of research of the scientific knowledge transfer in the conditions of formation of the knowledge economy are substantiated, in particular, modern theoretical approaches to the formation of a knowledge economy; theoretical approaches to the transformation of the field of scientific research during the transition to the knowledge economy; typology of types of knowledge and emphasis on the special role of tacit knowledge; the evolution of models of the innovation

process during the transition to the knowledge economy.

A linear and interactive models of the state regulation of scientific knowledge transfer into the national economy are developed, which are based on the nature, types and characteristics of the knowledge that is transferred, characteristics of the process of knowledge creation and transfer, mechanisms and channels of knowledge transfer, approaches to state regulation of the of scientific knowledge transfer.

An assessment of knowledge transfer as interactive activity was carried out by assessing the cooperation of scientific institutions and enterprises, assessment of the state of the transfer of scientific knowledge created at the expense of budget funds, assessment of the activities of technology transfer offices, assessment of the state of knowledge transfer in scientific institutions and higher education institutions.

The evaluation of the efficiency of investments in the scientific sphere was carried out on the basis of the "expenditure-output" model of the "knowledge production function", based on which the reserves for increasing the volume of sold innovative products in Ukraine are identified.

The main factors determining the use of a system of tools for stimulating the transfer of scientific knowledge to the national economy based on an interactive model have been identified, which include: levels of regulation (supranational, national, regional, institutional); knowledge transfer channels (protection of intellectual property rights, joint research, mobility of scientists, creation of spin-off companies); the latest regulatory trends (digital transformation, moving away from linear models of regulation to interactive ones, moving away from static in favor of dynamic practices); diversification of tools (depending on the competitive advantages of the country, scientific sphere, industries).

Based on the systematization of tools for stimulating the interaction of stakeholders in the transfer of scientific knowledge, the system of regulating the transfer of scientific knowledge to the economy of Ukraine was analyzed, and measures for its improvement were proposed based on the interactive model of knowledge transfer.

It was established that the improvement of activities in the field of scientific knowledge transfer in Ukraine should take place through the implementation of the provisions of the interactive model of regulation, which consists in the introduction of financial and regulatory stimulation of the interaction of knowledge transfer stakeholders, as well as a system of tools for creating a favorable environment for the exchange and joint creation of knowledge.

The analysis of the system of evaluation and monitoring of scientific knowledge transfer in Ukraine showed the dominance of narrow views on the transfer of knowledge; great importance is given to the measurement of knowledge transfer by means of transferred intellectual property rights. In this regard, it is proposed to join the pan-European integrated system of knowledge transfer assessment, which will create incentives for scientific institutions to develop this activity according to the highest global standards, move away from the linear model of knowledge transfer, increase economic efficiency and return on science.

Key words: scientific knowledge transfer, innovative development of national

economy, state regulation of the scientific knowledge transfer, interactive model of the scientific knowledge transfer regulation.

Підписано до друку 03.01.2023 р. Зам. 1
Формат паперу 60x84 1/16 Обсяг 0,9 авт.арк.
Тираж 100 прим. ОНЕУ, м. Одеса, вул. Преображенська, 8